

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu)”

(COM(2021) 802 final – 2021/0426 (COD))

(2022/C 290/18)

Esittelijä: **Mordechaj Martin SALAMON**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 14.2.2022 neuvosto, 9.2.2022
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 194 artiklan 2 kohta
Vastaava jaosto	liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta
Hyväksyminen jaostossa	10.3.2022
Hyväksyminen täysistunnossa	23.3.2022
Täysistunnon nro	568
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	212/6/6

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) suhtautuu myönteisesti ehdotukseen rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudelleenlaatimisesta, sillä siinä käsitellään komitean aiemmissa lausunnoissa määritettyjä keskeisiä haasteita ja tarjotaan välineitä energiaköyhyyden torjumiseksi ja rakenteellisen pitkäaikaisten investointien vajeen korjaamiseksi rakennusalalla sekä edistetään samalla erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten kunnostamista ja viedään unionia lähemmäs hiilestä irtautumista lämmityksen ja jäähdytyksen alalla.

1.2 ETSK tukee varauksetta tätä EU:n lähestymistapaa energiatehokkaan, laadukkaan ja fossiilittoman rakennetun ympäristön aikaansaamiseksi, koska EU:n tason toimenpiteet ovat tehokkaampia tarvittavan siirtymän nopeuttamiseksi.

1.3 ETSK katsoo, että energian hintojen viimeaikainen jyrkkä nousu ja ainakin keskipitkällä aikavälillä todennäköisesti korkealla pysyvät hinnat osoittavat, että on entistä tärkeämpää ottaa käyttöön strategia energiaköyhyyden lieventämiseksi ja poistamiseksi. On toteutettava konkreettisia toimenpiteitä rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, jotta varmistetaan kaikille ihmisarvoiset, kohtuuhintaiset ja terveelliset asunnot. Näihin toimenpiteisiin on sisällyttävä asbestin turvallinen poistaminen.

1.4 ETSK tukee painokkaasti energiatehokkuuden vähimmäisvaatimusten laatimista erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpia asuinrakennuksia varten. Tämän periaatteen käyttöönotto EU:n tasolla on merkittävä edistysaskel.

1.5 ETSK kehottaa tiukentamaan parannusvaatimuksia alun alkaen kokonaisvaltaisemmin ja varmistamaan, että vuoteen 2050 ulottuva aikataulu on selkeämpi ja kattavampi, jotta voidaan kannustaa tulevaisuuteen suuntautuviin peruskorjauksiin.

Koska rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä ei oteta käyttöön uusia rahoitusvälineitä ja koska tarvittavien peruskorjausten rahoittaminen on valtava haaste, ETSK pitää tärkeänä, että direktiivin tarjoamat puitteet ja välineet julkista rahoitusta ja pankkien luotonantoa varten ovat haasteen tasalla.

1.6 Kun otetaan huomioon energiatehokkuustodistusten keskeinen rooli rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisessa, ETSK suhtautuu myönteisesti niitä koskevien vaatimusten lisäämiseen sekä niiden luotettavuuden ja käytettävyyden parantamiseen.

1.7 ETSK suhtautuu myönteisesti kansallisten rakennusten perusparannussuunnitelmien entistä suurempaan merkitykseen ja siihen, että niissä raportoidaan jäsenvaltion toimista energiaköyhyyden vähentämiseksi.

1.8 ETSK kannattaa rakennusten peruskorjaussuunnitelman käyttöönottoa vuoteen 2024 mennessä. Se helpottaa kuluttajien tiedonsaantia ja alentaa näille aiheutuvia kustannuksia rakennusten peruskorjausten suunnittelun yhteydessä.

1.9 ETSK pitää tarpeellisenä ottaa käyttöön rakennusten koko elinkaaren (valmistus ja rakentaminen, käyttö ja käyttöiän päättymisen) aikaisten hiilidioksidipäästöjen raportointia koskevat vaatimukset, koska uusien rakennusten suurin ilmastovaikutus voi johtua materiaaleista ja rakennustyöstä. ETSK korostaa tarvetta varmistaa, että päästöttömän rakennuksen määritelmä mahdollistaa rakennuksen optimaalisen vuorovaikutuksen ympäröivien energijärjestelmien kanssa ja kattaa kaikki sitoutuneet kasvihuonekaasupäästöt. Elinkaariarviointoja olisi pidettävä hankekohtaisina ohjausvälineinä, joiden avulla vertaillaan erilaisia materiaali- ja tekniikkavaihtoehtoja.

1.10 ETSK kehottaa toteuttamaan rakennusalalla todellisen yhteisöprosessin koulutuksen ja osaamisen parantamisen edistämiseksi.

2. Taustaa

2.1 Komissio on ehdottanut direktiiviä rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu) osana Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitetta saavuttaa ilmastonutraalius vuoteen 2050 mennessä. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivillä jatketaan 55-valmiuspakettia koskevan strategian puitteissa perusparannusaaltoa, jossa asetettiin tavoitteeksi, että rakennusten vuotuinen energiaperuskorjausaste vähintään kaksinkertaistetaan vuoteen 2030 mennessä, ja korostettiin välttämättömien sääntely-, rahoitus- ja tukitoimien tarvetta.

2.2 Energiatehokkuusdirektiivillä on tarkoitus säätää tarvittavista toimenpiteistä ja välineistä perusparannusaallon kolmella painopistealueella, jotka ovat energiaköyhyyden vähentäminen ja energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten perusparantaminen, julkiset rakennukset ja sosiaalinen infrastruktuuri esikuvina sekä hiilestä irtautuminen lämmityksessä ja jäähdytyksessä.

2.3 Nykyiseen rakennusten energiatehokkuusdirektiiviin ehdotetaan useita muutoksia ja lisäyksiä, erityisesti seuraavia:

- Kaikkien uusien rakennusten on oltava päästöttömiä vuodesta 2030, ja uusien julkisten rakennusten on oltava päästöttömiä jo vuodesta 2027.
- Jäsenvaltioille asetetaan uusi vaatimus varmistaa, että kaikki julkisten elinten omistamat rakennukset ja kaikki muut kuin asuinrakennukset päivitetään vähintään energiatehokkuusluokkaan F vuoteen 2027 mennessä ja vähintään luokkaan E vuoteen 2030 mennessä. Kaikki asuinrakennukset on myös päivitettävä vähintään luokkaan F vuoteen 2030 mennessä ja vähintään luokkaan E vuoteen 2033 mennessä. Energiatehokkuusluokkien tarkistamisen vuoksi vaatimukset johtavat siihen, että yli 15 prosenttia rakennuskannasta parannetaan vuoteen 2033 mennessä.
- Energiatehokkuustodistusvelvoite laajennetaan koskemaan laajamittaisten korjausten kohteena olevia rakennuksia, rakennuksia, joiden vuokrasopimus uusitaan, ja kaikkia julkisia rakennuksia. Myytäväksi tai vuokrattavaksi tarjottavilla rakennuksilla tai rakennusten osilla on oltava energiatehokkuustodistus, joka on ilmoitettava kaikessa mainonnassa.
- Kansalliset rakennusten perusparannussuunnitelmat sisällytetään kokonaan kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin, jotta voidaan varmistaa vertailukelpoisuus ja edistymisen seuranta, samoin kuin etenemissuunnitelmat asteittaiseksi fossiilisten polttoaineiden käytöstä luopumiseksi lämmityksessä ja jäähdytyksessä viimeistään vuoteen 2040 mennessä.
- Rakennusten peruskorjauspassi antaa kuluttajille mahdollisuuden saada tietoa ja alentaa kustannuksia, mikä helpottaa suunnittelua ja päästöttömyyteen johtavan vaiheittaisen peruskorjauksen toteuttamista.
- Jäsenvaltioita kehoitetaan sisällyttämään peruskorjausnäkökohdat julkista ja yksityistä rahoitusta koskeviin sääntöihin ja ottamaan käyttöön asianmukaisia välineitä erityisesti pienituloisia kotitalouksia varten.
- Otetaan käyttöön raukeamislauseke, joka koskee taloudellisia kannustimia fossiilisten polttoaineiden käytölle rakennuksissa.
- Sähköajoneuvojen latausinfrastruktuuria ja polkupyörien pysäköintipaikkoja on lisättävä.

3. Yleistä

3.1 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudelleenlaatumisesta, sillä siinä käsitellään komitean aiemmissa lausunnoissa määritettyjä keskeisiä haasteita ja tarjotaan välineitä energiaköyhyyden torjumiseksi ja pitkän aikavälin rakenteellisten vajaainvestointien korjaamiseksi rakennusalalla sekä edistetään samalla erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten kunnostamista ja viedään unionia lähemmäs hiilestä irtautumista lämmityksen ja jäähdytyksen alalla.

3.2 Lämmityksessä ja jäähdytyksessä fossiilista polttoaineista riippuvaisten huonosti tai kohtalaisesti eristettyjen rakennusten ongelma on EU:n laajuinen. Koska toimintapolitiikkoja ei ole koordinoitu EU:n tasolla, vaarana on, etteivät jäsenvaltiot ryhdy riittäviin toimiin epätasapuolisiin toimintaedellytyksiin liittyvien huolenaiheiden vuoksi.

3.3 Tästä syystä ETSK kannattaa varauksetta komission ehdotusta EU:n lähestymistavasta energiatehokkaan, laadukkaan ja fossiilittoman rakennetun ympäristön aikaansaamiseksi. EU:n tason toimenpiteet ovat tehokkaampia tarvittavan siirtymän nopeuttamiseksi. Lisäksi EU:n yhteinen lähestymistapa auttaa hyödyntämään sisämarkkinoiden etuja, kuten mittakaavaetuja ja jäsenvaltioiden välistä teknologista yhteistyötä. Se myös antaa sijoittajille enemmän varmuutta ja yleisesti ottaen tukee johtosamaa, joka EU:lla ja eurooppalaisilla yrityksillä voi olla globaaleina normien määrittäjinä ja edelläkävijöinä tällä alalla.

3.4 ETSK toteaa energian hintojen viimeaikaisen jyrkän nousun ja ainakin keskipitkällä aikavälillä todennäköisesti korkealla pysyvien hintojen osoittavan, että on entistäkin tärkeämpää ottaa käyttöön strategia energiaköyhyyden lieventämiseksi ja poistamiseksi. Vuonna 2018 jo 6,8 prosenttia ihmisistä eri puolilla EU:ta (30,3 miljoonaa) ei pystynyt maksamaan kaasu-, sähkö- ja vesilaskuja ja heitä uhkasi toimitusten katkaiseminen, ja viimeaikainen kehitys on pahentanut tätä ongelmaa. Pitkällä aikavälillä on toteutettava konkreettisia toimenpiteitä rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, jotta varmistetaan kaikille ihmisarvoiset, kohtuuhintaiset ja terveelliset asunnot. Tämä on yhä kiireellisempää, sillä fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan lämmityksen ja jäähdytyksen kustannukset kohoavat päästökauppajärjestelmän päästöoikeuksien kustannusten noustessa.

3.5 ETSK tukee painokkaasti energiatehokkuuden vähimmäisvaatimusten laatimista erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpia asuinrakennuksia varten. Periaatteen käyttöönotto EU:n tasolla on merkittävä edistysaskel. Jäsenvaltiot päättävät kuitenkin siitä, onko muun asuinrakennuskannan täytettävä kansallisesti määritellyt standardit.

3.6 ETSK kannattaa energiaköyhyyden poistamisen painottamista siten, että etusijalle asetetaan asuinrakennusten energiatehokkuudeltaan heikoimman osan kunnostaminen. Tämän ei kuitenkaan pitäisi johtaa siihen, ettei muita asuinrakennuksia kunnosteta. Tästä syystä ETSK kehottaa tiukentamaan parannuksia koskevia vaatimuksia alun alkaen kokonaisvaltaisemmin ja varmistamaan, että vuoteen 2050 ulottuva aikataulu on selkeämpi ja kattavampi. Näin rakennusten omistajat saavat kuvan tulevista vaatimuksista voidakseen suunnitella peruskorjauksia mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

3.7 Koska energiatehokkuustodistuksista on tulossa keskeinen väline, niiden luotettavuutta ja käytettävyyttä on parannettava. ETSK suhtautuu siksi myönteisesti vaatimuksiin, jotka koskevat energiatehokkuustodistuksen digitaalista muotoa sekä sen laadukkuutta, yksityiskohtaista sisältöä, laskentamenetelmiä, kohtuuhintaisuutta, saatavuutta ja julkaisemista. Energiatehokkuustodistuksen olisi aina oltava kansalaisten saatavilla tarvittaessa myös paperimuodossa.

3.8 ETSK on tyytyväinen siihen, että yksittäisten jäsenvaltioiden toimet energiaköyhyyden vähentämiseksi sisällytetään kansallisiin rakennusten perusparannussuunnitelmiin, joissa raportoidaan energiaköyhyydestä kärsivien ja huonoissa asuinoloissa (esim. vuotavat seinät tai katot) elävien tai ilman riittävää lämmitystä asuvien ihmisten määrän vähenemisestä.

3.9 ETSK kannattaa rakennusten peruskorjauspassin käyttöönottoa vuoteen 2024 mennessä mutta kyseenalaistaa sen vaikutuksen, koska se ei ole pakollinen. Passi helpottaa kuluttajien tiedonsaantia ja alentaa näille aiheutuvia kustannuksia rakennusten peruskorjausten suunnittelun yhteydessä. Myönteinen kehitysaskel on se, että siinä otetaan huomioon myös laajempia hyötyjä, jotka liittyvät terveyteen, mukavuuteen ja rakennuksen valmiuteen sopeutua ilmastonmuutokseen.

3.10 Koska energiaköyhillä väestöryhmillä ja monilla pientalojen omistajille ei useinkaan ole käytettävissään peruskorjauksen käynnistämisen edellyttämää rahoitusta, ETSK pitää tärkeänä, että rakennusten energiatehokkuusdirektiivin tarjoamat puitteet ja välineet rahoitusta varten ovat haasteen tasalla. Tässä yhteydessä tarvitaan selkeitä selvityksiä ja ohjeita peruskorjauksen taloudellisista näkökohdista, mukaan luettuna lainojen hyödyntäminen paikallistasolla. ETSK viittaa myös (asiakokonaisuuteen TEN/723 kuuluvassa lausunnossa) esittämänsä kehotukseen yhdenmukaistaa eri järjestelmiä, jotta ne olisivat selkeämpiä ja helpommin kohderyhmiinsä kuuluvien kotitalouksien ja viranomaisten saatavilla.

3.11 ETSK:n mielestä energiatehokkuusdirektiiviin on sisällytettävä vaatimuksia, jotka koskevat raportoimista koko elinkaaren (valmistus ja rakentaminen, käyttö ja käyttöiän päättymisen) aikaisista hiilidioksidipäästöistä. Kun uusia matalaenergiarakennuksia rakennetaan, suurin ilmastovaikutus ei välttämättä johdu rakennuksen käytöstä vaan materiaaleista ja rakennustyöstä. Elinkaariarviointeja olisi pidettävä hankekohtaisina ohjauksvälineinä, joiden avulla vertaillaan erilaisia materiaali- ja tekniikkavaihtoehtoja.

3.12 ETSK korostaa tarvetta varmistaa, että päästöttömän rakennuksen määritelmä mahdollistaa sen optimaalisen vuorovaikutuksen ympäröivien energiajärjestelmien kanssa ja kattaa rakennusmateriaalien käytöstä ja rakennustyömaalta peräisin olevat sitoutuneet kasvihuonekaasupäästöt.

4. Erityistä

4.1 Rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä ei oteta käyttöön uusia rahoitusvälineitä, mutta siinä säädetään jäsenvaltioiden rahoituksen ja rahoitustoimien koordinoinnin tasoa koskevista vaatimuksista räätälöidyn oikeudellisen ja rahoituskehyksen luomiseksi, mukaan luettuna kohdennettu taloudellinen tuki. ETSK pohtii kuitenkin, onko rahoitus todellisuudessa helposti mahdollisten peruskorjaajien saatavilla, eikä pidä selvänä, riittävätkö yksittäisten jäsenvaltioiden kokonaisrahoitustoimet peruskorjaustavoitteiden saavuttamiseen.

4.2 Tällä hetkellä taloudellinen tuki ja avustukset voidaan aivan liian usein maksaa vasta peruskorjauksen päätyttyä, minkä vuoksi monien kuluttajien on vaikea edes aloittaa sitä. ETSK suosittaakin, että ehdotuksen tekstissä todetaan, että rahoitusjärjestelmien on katettava ainakin osa kuluttajille koituvista alkuvaiheen kustannuksista.

4.3 ETSK toistaa (asiakokonaisuuteen TEN/749 kuuluvassa lausunnossa) esittämänsä kehotuksen osoittaa merkittävä osa elpymis- ja palautumistukivälineen 37 prosentista, joka on varattu vihreisiin hankkeisiin, energiatehokkuushankkeisiin kunkin jäsenvaltion todellisen kysynnän ja todellisen tarpeen mukaisesti.

4.4 ETSK katsoo, että energiatehokkuusdirektiivin onnistumisen kannalta on keskeistä, että jäsenvaltioilta edellytetään tarkoitukseen sopimattomien sääntelykehysten mukauttamista ja muiden kuin taloudellisten esteiden poistamista, sillä erityisesti jakautuneiden kannustinten ongelma estää monia talonmestajia ja vuokralaisia käynnistämästä peruskorjausta. Samalla ETSK katsoo, että on tarpeen ottaa käyttöön toimia, jotka suojaavat vuokralaisia kohtuuttomalta vuokratasolta peruskorjauksen jälkeen joko vuokratukien tai vuokrankorotuksille asetettävien rajoitusten avulla.

4.5 ETSK:n mielestä on korkea aika tarkistaa direktiivin energiatehokkuustodistuksia koskevia artikloja. Energiatehokkuustodistuksista eri puolilla Eurooppaa saadut kokemukset viittaavat siihen, että tarvitaan useita välttämättömiä mukautuksia, joista osa sisältyy tarkasteltavana olevaan ehdotukseen.

4.6 ETSK pitää edistysaskeleena sitä, että jäsenvaltioiden on varmistettava energiatehokkuustodistusten laatu, luotettavuus ja kohtuuhintaisuus ja että niiden on toteutettava tarkastuksia ja otettava käyttöön hyvin toimiva valvontajärjestelmä.

ETSK:n mielestä on järkevää, että energiatehokkuustodistusten voimassaoloaika on lyhennetty viiteen vuoteen energiatehokkuudeltaan heikoimman rakennuskannan osalta, että asiantuntijoiden on oltava päteviä tai sertifioituja sekä riippumattomia ja että nimenomaan vaaditaan, että energiatehokkuustodistuksen myöntämiseen on kuuluttava käynti paikan päällä.

4.7 ETSK ehdottaa, että energiatehokkuustodistusten hyödyllisyyttä kuluttajien kannalta parannetaan lisäämällä niihin

a) tietoja lämmitysjärjestelmän jäljellä olevasta käyttöiästä ja töiden keskimääräisistä kustannuksista

b) lähimmän keskitetyn asiointipisteen yhteystiedot.

4.8 ETSK kannattaa ehdotusta yhdenmukaistaa EU:n tasolla energiatehokkuustodistuksen energiatehokkuusluokat (A–F) ja laatia yhteiset mallit. Myös vaatimukset, jotka koskevat helposti saatavilla olevien energiatehokkuustodistustietokantojen luomista kansallisella tasolla, rakennusten peruskorjauspassija ja älyvalmiusindikaattoreita sekä tietojen siirtämistä kansallisista tietokannoista rakennuskannan seurantakeskukseen, ovat kannatettavia.

4.9 ETSK toteaa, että rakennusten peruskorjauspassin ja energiatehokkuustodistusten on oltava yhtenäisiä päällekkäisyyksien ja tarpeettomien lisäkustannusten välttämiseksi.

4.10 ETSK kehottaa jälleen (kuten asiakokonaisuuteen TEN/723 kuuluvassa lausunnossa) vahvistamaan edelleen energiaköyhyyden seurantakeskusta ja luomaan tiiviin yhteistyön rakennuskannan seurantakeskuksen kanssa.

4.11 Euroopan kansalaisille neuvonnan, tiedon, suunnitteluavun ja taloudellisen ohjauksen saatavuus on ratkaisevan tärkeää. Nykyisin keskitettyjen asiointipisteiden arvioidaan auttavan vuosittain vain noin 100 000:ta asunnonomistajaa energiaperuskorjauksissa, kun potentiaalın arvioidaan olevan vuonna 2030 noin 2 000 000 omistajaa vuosittain⁽¹⁾. ETSK kehottaa parantamaan keskitettyjen asiointipisteiden kehittämistä ja koordinointia kansallisella tasolla, varmistamaan niiden riittävän rahoituksen, jakamaan parhaita käytäntöjä rajojen yli ja tehostamaan komission toteuttamaa seuranta.

4.12 ETSK kannattaa kansallista rakennusten perusparannussuunnitelman luonnosta koskevan julkisen kuulemisen laajentamista ja ehdottaa, että kuluttajajärjestöt mainitaan nimenomaisesti, sillä niillä on parhaat mahdollisuudet toteuttaa arvioiteja ja antaa palautetta siitä, miten hyvin ohjelmat ja rahoitusvälineet tavoittavat kuluttajat.

4.13 ETSK panee merkille älyvalmiusindikaattorin vahvistamisen siten, että on vahvistettu tarvittavat määritelmät, vaatimukset ja tietojen jakaminen, mutta pitää valitettavana, ettei sitä vielä sovelleta asuinrakennuksiin eikä edellytettäviä tavoitetasoja ole vielä määritetty.

4.14 Kun otetaan huomioon mittavat investoinnit, odotetut innovaatiot ja toiminnan lisääntyminen asianomaisilla aloilla, ammattitaitoisen ja täydennys- ja uudelleen koulutuksen suorittaneen työvoiman tarve lisääntyy huomattavasti. Tästä syystä ETSK suhtautuu myönteisesti siihen, että jäsenvaltiot veloitetaan edistämään ja rahoittamaan koulutusta, jotta varmistetaan ammattitaitoinen työvoima rakennusalalla, samoin kuin vastaavaan vaatimukseen esittää kansallisessa rakennusten perusparannussuunnitelmassa yleiskatsaus kapasiteetista rakennusalalla, energiatehokkuusalalla ja uusiutuvan energian alalla. ETSK kehottaa toteuttamaan rakennusalalla todellisen yhteisöprosessin koulutuksen ja osaamisen parantamisen edistämiseksi.

4.15 ETSK kehottaa jälleen (kuten asiakokonaisuuteen CCMI/166 kuuluvassa lausunnossa) komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että haitalliset aineet poistetaan rakennusten peruskorjauksen yhteydessä, ja korostaa, että asbesti on poistettava turvallisesti.

4.16 Koska latausinfrastruktuurien kysyntä kiihtyy jo nyt, ETSK ehdottaa vaatimustason nostamista, mukaan luettuna älykkäiden latauspisteiden asentaminen muihin kuin asuinrakennuksiin jo aiemmin, mahdollisuuksien mukaan ennen vuotta 2027.

4.17 Peruskorjaukseen liittyvää tiedotusta, neuvontaa ja rahoitusta tarjotaan todennäköisesti suurelta osin paikallis- ja alueatasolla. Lisäksi rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä oletetaan paikallis- ja alueviranomaisten toimivan esimerkkeinä rakennusten perusparannuksessa. ETSK pitää siksi tärkeänä, että EU ja jäsenvaltiot kiinnittävät huomiota ja keskittävät toimia paikallis- ja alueviranomaisten kanssa tehtävään koordinointiin ja niiden osallistamiseen ja että tutkitaan myös kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten kaltaisten aloitteiden mahdollisuuksia.

4.18 Jotta voidaan tehdä enemmän kuin vain raportoida ja käynnistää toimia, joilla on ilmastovaikutuksia ennen vuotta 2030, ETSK kehottaa komissiota asettamaan hyvissä ajoin ennen vuotta 2030 ilmastovyöhykkeittäin mukautetut hiilidioksidipäästöjen enimmäisarvot neliometriä ja vuotta kohti.

4.19 ETSK kannattaa "uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian" määritelmän laajentamista kattamaan useampia energialähteitä, erityisesti lämpöpumppujen kaltaisilla sähkölaitteilla valjastettu ympäristön energia. Komitea ehdottaa kuitenkin, että biomassa ja biokaasu määritellään osittain uusiutuvaksi, koska vain hyvin pientä osaa käytetystä biomassasta tai tuotetusta biokaasusta voidaan pitää täysin uusiutuvana. Tämä laajempi määritelmä voisi kattaa myös uusiutuvan nestemäisen energian (biopoltoaineiden ja muiden kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien liikenteen polttoaineiden) rajallisen käytön siirtymäaikana, jos vaihtoehtoja ei ole. Direktiiviä voitaisiin täydentää uudella liitteellä, jossa määritetään eri biomassamuotojen, biokaasutuotannon ja nestemäisen energian ilmastovaikutukset.

4.20 Ilmastolle haitallisten päästöjen lisäksi ja energiankantajasta riippumatta ei saa jättää huomiotta perinteisiä ilman epäpuhtauksia, kuten hiukkasia tai hienojakoista pölyä, typen oksideja ja muita päästöjä.

4.21 ETSK korostaa, että valitun määritelmän "päästötön rakennus" käytön käytännön vaikutuksia on tarkasteltava huolellisesti, sillä kyseessä on rakennus, jonka energiantarve on alhainen ja jossa kaikki tarvittava energia on tuotettava paikan päällä tai siihen liitetyissä kaukolämpö- tai kaukojäähdytysjärjestelmissä. Määritelmä

- a) kohtelee rakennusta periaatteessa "saarena", joka on huonosti yhteydessä ympäröivään sähköjärjestelmään, koska vain rajallinen määrä ulkoisia uusiutuvia energialähteitä on nimenomaisesti sallittu
- b) ei sisällä rakennusmateriaalien käytöstä aiheutuvia sitoutuneita kasvihuonekaasupäästöjä eikä rakennustyömaan päästöjä.

⁽¹⁾ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/423a4cad-df95-11eb-895a-01aa75ed71a1/language-fi>

4.22 ETSK ehdottaa, että uusiutuvista energialähteistä ulkoisesti tuotettu sähkö otetaan tasavertaisesti huomioon päästöttömien rakennusten paikan päällä tapahtuvan sähköntuotannon kanssa. Liitteessä III olevan I kohdan lopussa oleva ”poikkeuslauseke” ei tarjoa yleisiä keinoja, joiden avulla rakennukset voitaisiin muuntaa kansallisella tasolla kustannustehokkaasti energiatehokkaiksi ja energiajärjestelmiin voitaisiin toimittaa uusiutuvaa energiaa. Kokonaisenergiajärjestelmän laajentaminen suurilla yksiköillä on tuotettua energiayksikköä kohti paljon edullisempi vaihtoehto kuin yksittäisten rakennusten pienet yksiköt. Tämä on erityisen tärkeää silloin, kun rakennus ei kykene tuottamaan omaa energiaa (aurinko- tai tuulivoimalla). Lisäksi sähköjärjestelmän joustavuus alentaa kustannuksia sekä rakennuskohtaisesti että koko järjestelmässä.

4.23 Komissio ehdottaa, että fossiilisia polttoaineita käyttävien laitosten tukeminen lopetetaan vuodesta 2027 alkaen. ETSK on yllättynyt tästä, sillä kohtuullinen 15 vuoden poistoaika tarkoittaa, että tukea annetaan laitoksille, jotka on poistettava käytöstä viimeistään vuoteen 2040 mennessä. Näin ollen ETSK suosittelee painokkaasti, että määräajaksi asetetaan viimeistään vuosi 2025.

Bryssel 23. maaliskuuta 2022.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Christa SCHWENG
